शरीरैरपरैर्दीप्तैर्दहवन्त इवाग्नयः। अदृश्यन्त वने तत्र प्राणिनः प्राणसङ्क्षये। ८२२०
कांश्चिदुत्पततः पार्थः शरैः सञ्छिद्य खण्डशः। पातयामास विहगान्प्रदीप्ते कृष्णवर्त्मनि।
ते शराञ्चितसर्व्वाङ्गा निनदन्तो महारवान्। ऊर्द्ध्वमुत्पत्य वेगेन निपेतुः खाण्डवे पुनः।
शरैरभ्याहतानाञ्च सङ्घशः स्म वनौकसां। विरावः शुश्रुवे घोरः समुद्रस्येव मथ्यतः।
वह्नेश्चापि प्रदीप्तस्य खमुत्पेतुर्म्महार्च्चिषः। जनयामासुरुद्वेगं सुमहान्तं दिवौकसां।
तेनार्च्चिषा सुसन्तप्ता देवाः सर्षिपुरोगमाः। ततो जग्मुर्म्महात्मानः सर्व्व एव दिवौकसः। शतक्रतुं सहस्राक्षं देवेशमसुरार्दनं। ८२२५
॥ देवा ऊचुः ॥ किन्त्विमे मानवाः सर्व्वे दह्यन्ते चित्रभानुना। कच्चिन्न सङ्क्षयः प्राप्तो लोकानाममरेश्वर।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तच्छ्रुत्वा वृत्रहा तेभ्यः स्वयमेवान्ववेक्ष्य च। खाण्डवस्य विमोक्षार्थं प्रययौ हरिवाहनः।
महता रथवृन्देन नानारूपेण वासवः। आकाशं समवाकीर्य्य प्रववर्ष सुरेश्वरः।
ततोऽक्षमात्रा व्यसृजन् धाराः शतसहस्रशः। चोदिता देवराजेन जलदाः खाण्डवं प्रति।
असंप्राप्तास्तु ता धारास्तेजसा जातवेदसः। ख एव समशुष्यन्त न काश्चित्पावकं गताः। ८२३०
ततो नमुचिहा क्रुद्धो भृशमर्च्चिश्चतस्तदा। पुनरेव महामेघैरम्भांसि व्यसृजद्दृढं।
अर्च्चिर्द्धाराभिसम्बद्धं धूमविद्युत्समाकुलं। बभूव तद्वनं घोरं स्तनयित्नुसमाकुलं।
इत्यादिपर्व्वणि खाण्डवदहनपर्व्वणि इन्द्रक्रोधे षड्विंशत्यधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २२६ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तस्याथ वर्षतो वारि पाण्डवः प्रत्यवारयत्। शरवर्षेण वीभत्सुरुत्तमास्त्राणि दर्शयन्।
खाण्डवञ्च वनं सर्व्वं पाण्डवो बहुभिःशरैः। प्राच्छादयदमेयात्मा नीहारेणेव चन्द्रमाः।
न च स्म किञ्चिच्छक्नोति भूतं निश्चरितुं ततः। सञ्छाद्यमाने खे बाणैरस्यता सव्यसाचिना। ८२३५
तक्षकस्तु न तत्रासीन्नागराजो महाबलः। दह्यमाने वने तस्मिन् कुरुक्षेत्रं गतो हि सः।
अश्वसेनोऽभवत्तत्र तक्षकस्य सुतो बली। स यत्नमकरोत्तीव्रं मोक्षार्थं जातवेदसः।
न शशाक स निर्गन्तुं निरुद्धोऽर्जुनपत्रिभिः। मोक्षयामास तं माता निगीर्य्य भुजगात्मजा।
तस्य पूर्व्वं शिरोग्रस्तं पुच्छमस्य निगीर्य्यते। निगीर्य्यमाणा साऽक्रामत्सुतं नागी मुमुक्षया।
तस्याः शरेण तीक्ष्णेन पृथुधारेण पाण्डवः। शिरश्चिच्छेद गच्छन्त्यास्तामपश्यच्छचीपतिः। ८२४०
तं मुमोचयिषुर्व्वज्री वातवर्षेण पाण्डवं। मोहयामास तत्कालमश्वसेनस्त्वमुच्यत।
ताञ्च मायां तदा दृष्ट्वा घोरां नागेन वञ्चितः। द्विधा त्रिधा च खगतान् प्राणिनः पाण्डवोऽच्छिनत्।
शशाप तञ्च संक्रुद्धो वीभत्सुर्जिह्मगामिनं। पावको वासुदेवश्चाप्यप्रतिष्ठो भविष्यसि।
ततो जिष्णुः सहस्राक्षं खं वितत्याशुगैः शरैः। योधयामास संक्रुद्धो वज्रिणा तामनुस्मरन्।
देवराजोऽपि तं दृष्ट्वा संरब्धं समरेऽर्जुनं। स्वमस्त्रमसृजत्तीव्रं छादयित्वाऽखिलं नभः। ८२४५
ततो वायुर्म्महाघोषः क्षोभयन् सर्व्वसागरान् वियत्स्थो जनयन् मेघान् जलधारासमाकुलान्।
ततोऽशनिमुचो घोरांस्तडित्स्तनितनिस्वनान्। तद्विघातार्थमसृजदर्जुनोऽप्यस्त्रमुत्तमं।
वायव्यमभिमन्त्र्याथ प्रतिपत्तिविशारदः। तेनेन्द्राशनिमेघानां वीर्य्यौजस्तद्विनाशितं।